

Motion (V)

Inför register över påverkansarbete

Sverige har varit naivt när det gäller lobbyism. Organisationer och näringsliv är starka krafter – inte minst ekonomiska – som försöker påverka beslutsprocesser för att gynna sig själva. Att beslutsfattare träffar näringsliv och organisationer för att därigenom få relevant information är betydelsefullt men det är också viktigt att påverkansarbete synliggörs, framför allt det som är inriktat på att få beslut att gå i en viss riktning i en nämnd, ett utskott eller en styrelse.

Länsinvånare, väljare och anställda i regionens verksamheter behöver få veta vad som har inverkat på fattade beslut. Misstankar om oegentligheter med påverkansaktörer ska inte behöva förekomma. Det ska finnas en trygghet i att beslut tas på sakliga grunder. Öppenhet och insyn är viktigt i en demokrati.

Den privatiserade välfärden är en direkt konsekvens av lobbyism och egenintresse. Det förekommer försök till påverkan på tjänstepersonsnivå, framför allt inom de positioner som har mandat att fatta beslut. Ansvariga för inköp och upphandlingar är exempel på funktioner som är särskilt utsatta.

Brottsförebyggande rådet menar att politiker och tjänstepersoner utsätts för både tillåten och otillåten påverkan. Enskilda individer lämnas ofta ensamma att bedöma lämpligheten i att möta organisationer eller företagsföreträdare.

Nyligen var Region Gävleborg inblandad i en korruptionshärva genom en gemensam upphandling med Region Uppsala. När härvan uppdagades dömdes flera personer till såväl böter som fängelsestraff och näringsförbud.

En statlig utredning har konstaterat att lobbying på kommunal och regional nivå är vanligt förekommande. Täta kontakter och vänskapsband mellan lokalt näringsliv och tjänstepersoner kan vara grogrund för korruption. Insynskommittén menar att det behövs öppenhet och transparens på lokal och regional nivå och därmed även ett register över påverkansaktörer på regional och lokal nivå.

Otillåten påverkan är även ett arbetsmiljöproblem som inte ska accepteras. Vi menar därför att Region Gävleborg behöver kartlägga verksamheter som riskerar påverkan och ett register behöver införas – mot såväl förtroendevalda som tjänstepersoner. Kontakterna ska redovisas i registret och rapporteras till regionstyrelsen.

Sverige har varit naivt när det gäller lobbyism. Organisationer och näringsliv är starka krafter – inte minst ekonomiska - som försöker påverka beslutsprocesser för att gynna sig själva. Att beslutsfattare träffar näringsliv och organisationer för att därigenom få relevant information är betydelsefullt men det är också viktigt att påverkansarbete synliggörs, framför allt det som är inriktat på att få beslut att gå i en viss riktning i en nämnd, ett utskott eller en styrelse.

Länsinvånare, väljare och anställda i regionens verksamheter behöver få veta vad som har inverkat på fattade beslut. Misstankar om oegentligheter med påverkansaktörer ska inte behöva förekomma. Det ska finnas en trygghet i att beslut tas på sakliga grunder. Öppenhet och insyn är viktigt i en demokrati.

Den privatiserade välfärden är en direkt konsekvens av lobbyism och egenintresse. Det förekommer försök till påverkan på tjänstepersonsnivå, framför allt inom de positioner som har mandat att fatta beslut. Ansvariga för inköp och upphandlingar är exempel på funktioner som är särskilt utsatta.

Brottsförebyggande rådet menar att politiker och tjänstepersoner utsätts för både tillåten och otillåten påverkan. Enskilda individer lämnas ofta ensamma att bedöma lämpligheten i att möta organisationer eller företagsföreträdare.

Nyligen var Region Gävleborg inblandad i en korruptionshärva genom en gemensam upphandling med Region Uppsala. När härvan uppdagades dömdes flera personer till såväl böter som fängelsestraff och näringsförbud.

En statlig utredning har konstaterat att lobbying på kommunal och regional nivå är vanligt förekommande. Täta kontakter och vänskapsband mellan lokalt näringsliv och tjänstepersoner kan vara grogrund för korruption. Insynskommittén menar att det behövs öppenhet och transparens på lokal och regional nivå och därmed även ett register över påverkansaktörer på regional och lokal nivå.

Otillåten påverkan är även ett arbetsmiljöproblem som inte ska accepteras. Vi menar därför att Region Gävleborg behöver kartlägga verksamheter som riskerar påverkan och ett register behöver införas - mot såväl förtroendevalda som tjänstepersoner. Kontakterna ska redovisas i registret och rapporteras till regionstyrelsen.

Utifrån ovanstående yrkar Vänsterpartiet:

1. – att Region Gävleborg kartlägger verksamheter som riskerar att vara särskilt utsatta för påverkan, så kallad lobbying.

2. – att Region Gävleborg inför ett register över det påverkansarbete som utövas mot såväl förtroendevalda som tjänstepersoner, med mandat att fatta beslut. Kontakter med dessa ska redovisas öppet i registret.
3. – att registret för påverkansarbete ska redovisas för regionstyrelsen minst två gånger per år.

Bollnäs 2025-10-20

Ulla Andersson (V), Kristina Sjöström (V), Alf Norberg (V), Petra Modée (V), Lasse Langeborg (V), Anna-Lena Vestin (V)